

לשנות כיוון

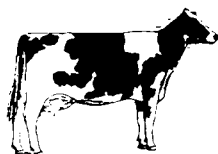
צביקה דגן, קב' נגבה

לא כל־כך משפיעות על תגובת החלב. לא מובן לי המושג "אופי חלבני" ואינני מבין את החשיבות של גב ישר או עקום. אם תכונה מסוימת תפריע לפרה לייצר חלב, היא תבוא לידי ביטוי ואז ממילא היא תצא מהעדר. פרה היא אמצעי ייצור, מכונה לייצור חלב. התכונות המיוחסות לפרה: רגליים, הקף חזה, גב, ירכיים וכו', מזכירות יותר תחרות לבחירת מלכת היופי.

לדעתי, התכונה הגופנית היחידה שיש לקחת בחשבון היא מבנה העטין ובעיקר מיקום הפטמות. חשוב להתרשם מהדרך שבה העטין נחלב, ולא רק ממראהו, וזאת על ידי ראיית הפרה בחליבה עם העובדים בשטח.

שתי התכונות העיקריות שאיפשרו לפרות אלופות להיחלב שנים רבות הן עמידות בפני דלקות־עטין ופוריות טובה לאורך שנים – שתי תכונות שלא נמדדו, למיטב ידיעתי, בשום תוכנית טיפוח.

לכן, על מנת לנסות להעביר תכונות אלה לדורות הבאים, יש לקחת פרות אלה כעתודות. במידה שלא זכו לקבל מהן עגלים בהריונות רגילים, כדאי לנסות בדרך של השתלת עוברים. לסיכום: בבחירת העתודות יש להתחשב בתכונות המוכחות, קרי חמ"מ, מבנה העטין וטיב היחלבותו. מאותם שיקולים בדיוק יש להחליט, אם פר נבחן ייכנס לעבודה שוטפת או יצא לשחיטה, שכן הפרה צריכה להיות פונקציונלית ולמלא את יעודה הכלכלי.



אני כותב מתוך הנחה בסיסית, שתפקידה של הפרה הוא לייצר חלב על מוצקיו, להרבות במתן ולדות ובשר – וכל זאת, כמובן, לשם רווח כלכלי.

במאמר "אלופות אלופות" במשק הבקר והחלב 4/92 נכתב: "גם העובדה שרק 52 אלופות (מתוך 156) הן עתודות מוכיחה, שהגורמים לייצור חלב כזה גבוה לאורך ימים הן לא דוקא גנטיים אלא יותר גורמים ממשקיים, כמו פוריות טובה, בריאות תקינה ובעיקר הרבה מזל, אם כי עטין טוב ורגליים טובות שהם גורמים גנטיים תורמים תרומה חשובה לאריכות ימים". מכאן אני מבין, שהמטפחים שלמים עם הדרך בה הם בוחרים את הפרות.

השאלה העולה כאן היא – כיצד מתוך 156 אלופות, רק 52 נלקחו כעתודות? לדעתי, התשובה לשאלה זו נעוצה בקריטריונים שלפיהם בוחרים פרות עתודות. בעוד לפרה אלופה נחשבת כל פרה, אשר נתנה כמות מסוימת של חלב, הרי שפרה עתודה נלקחת לפי מספר קריטריונים נוספים כמו: מבנה גופני (רגליים, גב), אופי חלבני, עטין, וכו'. כל התכונות הללו, כך מאמינים המטפחים, משפיעות על תגובת החלב ועל אורך החיים.

אם כך, מדוע מספר רב כל כך של אלופות לא נבחרו לעתודות, שכן הן הוכיחו כושר ייצור חלב, פוריות גבוהה ובריאות לאורך השנים? לא ברור לי ההגיון בקביעת תכונות, שכביכול חשובות, כאשר בכל מקרה התכונות החשובות באמת יבואו לידי ביטוי בתפוקה.

אביא דוגמה הממחישה את הכתוב לעיל: נכתב על הפר גיוס, שהיה במשך שנים רבות פר מספר אחד בישראל (ויש הטוענים שהיה הטוב בעולם), שהוא מוריש "רגליים גרועות" לבנותיו. וראו זה פלא, בנותיו נתנו כמות רבה של חלב ושיעור יציאתן מהעדר היה נמוך מהמקובל. מכאן המסקנה הפשוטה, שכנראה "רגליים גרועות" כפי שהן נתפסות על ידי המטפחים,